

Lunds universitet
Socialhögskolan
SOL061
HT-03

DET TREDJE KÖNET-

om intersexualism och olika diskursers
användning av kön/genus

Författare:
Elin Stålnacke

Handledare:
Torbjörn Hjort

Abstract

The purpose of this essay was to explore how the concept of gender identity is constructed, by doing a discourse analysis of texts from two different perspective discussing intersexuals, and to define the areas where the discourses doesn't agree. The two perspectives were; feminist- and medical perspective.

How are sex/gender identity constructed in the chosen articles?
What themes can be seen in the discourses?

My method was discourse analysis. A discourse can be described as a way of talking about and understanding a part of the world. The analytics task is to define the discourses, which the world is constructed by.

The areas of conflicts have been found. The discourses have different ways on looking at: how gender identity is created, the concept of normal, cultural expectations and sexuality.

Innehållsförteckning

INLEDNING	3
PROBLEMFÖRMULERING	4
SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR	5
CENTRALA BEGREPP	5
DISPOSITION OCH AVGRÄNSNINGAR	6
TEORI OCH METOD.....	6
VAL AV TEORI.....	6
TEORETISKA TANKAR OM KÖN.....	7
DISKURSANALYS SOM TEORI OCH METOD.....	9
<i>Socialkonstruktionism</i>	9
<i>Foucault</i>	10
<i>Diskursanalytiska inriktningar</i>	11
<i>Flytande signifikant</i>	13
<i>Etiska problem</i>	13
TIDIGARE FORSKNING	13
METODDISKUSSION.....	15
<i>Empiriskt material</i>	17
PRESENTATION AV DISKURSANALYSEN.....	19
OLIKA DISKURSER.....	19
<i>Kön/genus</i>	20
<i>Medicinska diskursens användning kön /genus</i>	20
<i>Feministiska diskursens användning av kön /genus</i>	23
SAMMANFATTNING OCH REFLEKTIONER OM DISKURSERNA	28
DEN MEDICINSKA DISKURSEN	29
<i>Utvecklingspsykologins syn på kön och genus</i>	29
DEN FEMINISTISKA DISKURSEN	30
<i>Judith Butlers syn på kön och genus</i>	31
ÖVERGRIPANDE DISKUSSION	32
<i>Skapande av genusidentitet</i>	33
<i>Normalitet</i>	33
<i>Kulturella förväntningar</i>	34
<i>Heterosexuell-homosexuell</i>	34
<i>Sexuell funktion och reproduktion</i>	35
<i>Kontext och diskurs</i>	35
SLUTDISKUSSION.....	35
LITTERATURLISTA	39
MONOGRAFIER	39
ARTIKELSAMLING.....	40
TIDSKRIFTSARTIKLAR	40
TIDNINGS ARTIKLAR	40
INTERNET.....	40

Inledning

Alla har ett kön vid födseln, det vet vi med säkerhet. Alla har inte samma kön vid födseln, det vet vi också. Det är dock mindre känt att alla kön inte kan kategoriseras som kvinnligt respektive manligt. Intersexualism är en generell term som används vid alla former av medfödd blandad anatomi. Det finns flera typer av blandad. I svåra fall går det inte att säga om barnen är flickor eller pojkar, bara genom att titta på dem. Ett barn med kvinnlig kromosomuppsättning kan se ut som en pojke med pung och penis, ett barn med manlig kromosomuppsättning kan ha vagina som en flicka och så vidare i en rad olika kombinationer. En intersexuell person är med andra ord en individ vars anatomi har både grundläggande kvinnliga och manliga element. Men vad innebär det egentligen?

Könstillhörighet är något som vi tar för givet, något som är en stor del av vår identitet. Vad händer när en människa föds utan fast könsidentitet? Är det möjligt att växa upp utan fast könsidentitet? Hur stor del av en persons identitet är könsidentitet och hur stor roll spelar den?

I Sverige vet vi väldigt lite om barn och vuxna som är intersexuella, hur påverkas deras liv, deras könsidentitet? Hur upplever och hanterar föräldrar att tvingas ta beslut om deras barn ska bli en pojke eller flicka efter födseln? Är det rätt att operera spädbarn och därmed könsbestämma det eller ska man vänta till barnet är så stort att det kan själv kan bestämma vilket kön han eller hon vill tillhöra?

Diskussionen om intersexuella visar tolkningstvister på olika nivåer. Den stora skillnaden mellan de olika tolkningarna är sättet att betrakta kön och genus och korrelationen där emellan. De olika synsätten hämtar sitt resonemang kring kön från olika håll. Frågan som skiljer dessa synsätt åt handlar om vad som gör oss till kvinnor eller män, flickor eller pojkar - våra kromosomer eller våra genitalier, hur vi (och andra) uppfostras till att se på oss själva, eller alla dessa saker. (Dreger Domurat, 1998)

Jag kommer att studera olika perspektiv på problematiken kring intersexuella utifrån olika sätt att se på kön och genus, genom att jämföra den medicinska respektive den feministiska förståelsen

av kön/genus när det gäller diskussionen om intersexuella. Dessa två synsätt visar tolkningstvister på olika nivåer.

Diskussionen om intersexuella gör att vi måste ifrågasätta vår invanda syn på kön och genus som något givet. När en människas mest grundläggande identiteter ifrågasätts ställs mycket på ända. När kvinna kan vara man och man kan vara kvinna och allt kan konstrueras får vi ifrågasätta det som vi länge tagit för givet. När samhället tar ställning till hur behandlingen av intersexuella ska gå till rör man vid något djupt personligt, vår könsidentitet, hur vi konstruerar våra könsfigurer. Diskussionen om intersexuella och de diskurser den producerar ger olika vinklar och facetter i en fråga som utmanar både samhälle och individ.

Problemformulering

Det är svårt att skapa sig en bild av problematiken kring intersexuella eftersom de bilder som målas upp skiljer sig väldigt mycket åt. Den bild som ges i exempelvis läkartidningar skiljer sig väldigt mycket från den bild som ges av feminist och queer-teoretiker. Är det en sjukdom som måste behandlas och kroppen måste korrigeras? Eller är det som vissa hävdar ett stigmatiskt problem och inte ens en fråga om kön? Är det kroppen eller kulturen som behöver korrigeras? Vad får det för konsekvenser om man inte korrigerar kroppen efter den befintliga normen i samhället?

Det som är grunden för min studie är de olika diskussioner som förs angående intersexuella. Min forskningsfråga handlar om hur intersexualism presenteras och förmedlas i olika tidskrifter. Mot det medicinska sättet att se på intersexuella ställs det feministiska. Båda synsätten utgår från sitt eget sätt att se på kön/genus och hur det skapas.

Anledningen till min nyfikenhet är det faktum att något som är det mest grundläggande i vår identitet helt plötsligt inte går att ta för givet. Könsidentitet är inte längre något som går att dela in i två av naturen skapta kategorier. Olika sätt att resonera kring en fråga som den här återspeglar på ett intressant sätt vår syn på kön och genus.

Syfte och frågeställningar

Studien har en diskursiv ansats och vilar på en socialkonstruktivistisk grund. Syftet med studien är att undersöka hur intersexualism förmedlas i olika tidskrifter med huvudsakligt fokus på tidskrifter av karaktären medicinska och feministiska. Två diskurser kämpar om hegemoni när det gäller synen på intersexuella, de bryts och omformuleras i de bilder som framställs i tidskrifterna. Mitt syfte är att analysera de diskurserna som framställs i feministiska och medicinska tidskrifter utifrån följande frågeställningar:

- Hur konstrueras bilden av hur kön/genus identitet skapas i de utvalda artiklarna?
- Vilka teman går att utläsa i de olika diskurserna och hur bryts de mot varandra?

Centrala begrepp

Diskursanalys- I en diskursanalys studeras språk och tal och man opererar med en rad begrepp. Jag har valt att använda några av dem. Med diskurs avses ett bestämt sätt att tala om och förstå världen (eller en del av den). Diskurser struktureras genom att andra betydelser utestängs. Det som utestängs skulle man kunna kalla ett diskursivt fält. Övriga diskursanalytiska begrepp redovisas fortlöpande.

Intersexuell- innebär en person som är född med könsorgan som inte går att kategorisera som typiskt manliga eller typiskt kvinnliga; mikropenis/stor clitoris, med/utan vagina, clitoris med testiklar, penis med äggstockar, penis med XX kromosomer, clitoris och/eller vagina med XY kromosomer och så vidare i en rad kombinationer. Intersexuell är med andra ord en individ vars anatomi har både grundläggande kvinnliga och manliga element. Jag går inte in mer på den medicinska beskrivningen av vad en intersexuell är, eftersom det inte är relevant i detta sammanhang.

Genus- När jag pratar om genus avser jag det sociala könet - ett kön som inte är biologiskt givet, utan som konstrueras genom social interaktion. Jag kommer i fortsättningen att använda mig av ordet genusidentitet istället för könsidentitet för att tydligt skilja mellan kön och genus så att det inte ska finnas någon osäkerhet och risk för missförstånd eftersom kön kan antas vara naturgivet och därför inte ifrågasättas.

Disposition och avgränsningar

Efter detta inledande resonemang och redovisat syfte ska jag redogöra för mina teoretiska utgångspunkter. Jag kommer att presentera olika teoretiska tankar om kön bland annat Judith Butlers teorier om kön. Jag ska också motivera mitt val av metod och presentera den metod jag valt att använda. Jag kommer att redogöra för diskursanalysens socialkonstruktionistiska grund. Därefter följer en kort presentation av Michel Foucaults tankar som sätts i relation till de diskursanalytiska inriktningar jag presenterat.

Tidigare forskning presenterar hur intersexuella har betraktats genom tiderna. Resultaten i studien kommer att redovisas i avsnittet Presentation av diskursanalysen, därefter följer Sammanfattning och reflektioner om diskurserna samt en efterföljande Övergripande diskussion. Studiens avslutning kommer att ha en mer personlig prägel.

I genomförandet av en diskursanalys är det viktigt att avgränsa olika diskurser. Winther Jørgensen & Phillips (1999) skriver att en diskurs är ett bestämt sätt att tolka världen. Att avgränsa en diskurs från en annan stöter på problem då diskurser ofta går in i varandra. De tre angreppssätten ger inget klart formulerat svar på hur diskurser kan avgränsas. Jag har dock valt att avgränsa de diskurser jag tänker studera genom att hämta mitt material från två olika forskningsfält; feministiskt och medicinskt. Avgränsningen sker då med hjälp av den vetenskapliga världens redan givna avgränsningar.

Teori och metod

Val av teori

Som begrepp är diskursanalys relativt omfattande och tar sin utgångspunkt i "...att våra sätt att tala på inte neutralt avspeglar vår omvärld, våra identiteter och sociala relationer spelar en aktiv roll i skapandet och förändringen av dem"(Jørgensen & Philips 2000:7). Världen får betydelse genom diskurs och diskursanalys lägger stor vikt vid språket och menar att det bara är genom språket som vi upplever verkligheten. Språket representerar och konstituerar världen, skapar strukturer som reproduceras och förändras, och förändring av diskurs är således ett sätt att förändra världen. I min analys har jag främst använt mig av Marianne Winter Jørgensen och Louise

Philips (2000) förklaring av diskurs och diskursanalys eftersom de täcker en bred förståelse av diskursanalysens olika angreppssätt. Jørgenson och Philips anger diskurs som ett bestämt sätt att tala om och förstå världen.

Teori och metod är intimt sammanvävda i diskursanalys, men det går också att kombinera diskursanalys med andra teorier. För att min analys inte ska sväva fritt har jag valt att använda olika delar av mer övergripande teorier som tolkningsramar.

Teoretiska tankar om kön

I mitt analysarbete har jag inspirerats av könsforskning och då tankar om könet som socialkonstruktion som väl svarar mot diskursanalysens och socialkonstruktionismens premisser. Könsforskare som Judith Butler ser subjektet som konstruerat i språket - som subjekt blir vi till och omformas i talet.

Judith Butler ser ”könet” som *handlingar*, diskursivt bestämda av något man kallar den heterosexuella matrisen¹, men utan en bakomliggande fast genusidentitet. Hon menar att identiteten är *performativt konstituerad*: dvs. skapad av de handlingar och uttryck som enligt den naturliggjorda könsmodellen anses vara resultatet av genusidentiteten. Vi blir ”kvinnor” och ”män” genom att bete oss, röra oss, tala och klä oss på det sätt som respektive kön förväntas göra; genom att följa de koder och normer som den heterosexuella matrisen framställer för ”kvinnlighet” och ”manlighet”. Enligt Butler konstitueras våra genusidentiteter just genom dessa uttryck: *kön orsakar inte handlingar, kön är en följd av handlingar*. (Butler, 1990)

Butlerismens förmodligen mest omtalade och kända begrepp, den heterosexuella matrisen, förutsätter att begripliga kroppar måste utgå från ett stabilt kön (det maskulina uttrycket manlighet och det feminina uttrycket kvinnlighet) som definieras genom motsatser och är hierarkiskt definierat genom den obligatoriska heterosexualiteten. Enligt Butler är den heterosexuella matrisen central för definitionen av det socialt godkända respektive icke-godkända. För att uttrycka det enkelt kroppar är inte begripliga i sig utan kulturen skapar begripliga kroppar genom den heterosexuella

¹ Den heterosexuella matrisen förutsätter att begripliga kroppar måste utgå från ett stabilt kön. Kulturen skapar begripliga kroppar genom den heterosexuella matris

matris som kräver en genusordning med två tydligt definierbara kön/genus: ett kvinnligt/feminint och ett manligt/maskulint.(Rosenberg, 2002)

Butler förklarar uppkomsten av ”kvinna” respektive ”man” som att genus skapas i tiden genom kroppsliga handlingar, rörelser och stilar som ger effekten av ett genusbestämt själv. Hon menar att det inte finns någon naturlig kärna eller något original som genus formar sig utifrån. Genus byggs på en mängd genusediskurser.

Ett centralt moment är heterosexualitetens upprepning som består i att framställa heterosexualiteten som naturlig och nödvändig. Genus är följden av diskurser där kroppar regleras genom ord, handlingar och begär för att bevara heterosexualitetens normsystem. Genusidentiteter skapas genom de handlingar vi utför och måste ständigt iscensättas och upprepas för att fortsätta existera.(Butler, 1990)

Butler försöker rasera ett binärt² tänkande i fråga om kön och sexualitet. Hon betonar gång på gång att även den kroppsliga könsskillnaden skapas delvis kulturellt i likhet med det sociala könet och att det skulle kunna framträda i en annan form. Genusidentiteter installeras genom en upprepning av akter. Deras sociala stabilitet vilar på denna upprepning, samtidigt som den innebär möjlighet till förändring. Det går inte att kopiera eller imitera något exakt likadant varje gång. Varje ny upprepning innebär en möjlighet till stora eller små förskjutningar. (Rosenberg, 2002) Det finns självklart skillnader mellan människors anatomi, men det finns speciella sätt som lägger politisk eller någon annan form av social vikt vid att organisera människor in i kategorier.

Det finns andra sätt att se på hur kön och genus skapas än Judith Butlers sätt. Ett annat som är intressant i detta sammanhang är den traditionella utvecklingspsykologins syn på hur genusidentitet skapas. En genusidentitet innebär en personlig medvetenhet om ett biologiskt faktum och en könsroll innebär att man beter sig i samklang med sociala normer och förväntningar. Förväntningarna har att göra med det faktum att man är pojke eller flicka (eller kvinna respektive man). Könsroller är med andra ord sociala konstruktioner. Efterhand löper roll och identitet samman,

² Med ett binärt tänkande menar jag en indelning i två skilda sätt att tänka ifråga om kön och sexualitet och se de två som skilda utan sammankoppling.

eftersom det beteendet stämmer överens med de förväntningar som finns på en könsroll. Könsrollen bekräftar och konsoliderar genusidentiteten. Rollerna utformas till viss del utifrån biologiska faktorer. (Bunkholdt, 1995)

Utvecklingspsykologin utgår från att när barn kommer till världen har de ingen aning om att det är av ett visst kön. Det dröjer också innan de börjar förstå att det är något som skiljer människor åt och att detta kallas kön och ännu längre tid tar det innan de blir medvetna om att deras kön är en konstant egenskap. Själva genusidentiteten handlar om medvetenheten om att vara pojke eller flicka, det är biologiskt bestämt och ett ofrånkomligt faktum. (Hwang, Nilsson, 1995). Socialisation och identitetsbildning kan förstås som en process där individen skapar mening och struktur i den värld som han/hon har fötts till. När barnet i tvåårsåldern uppfattar att det finns två kön försöker de ge denna skillnad mening : omvärlden och barnet själv tolkas nu utifrån kön. När flickor blir flickaktiga och pojkar blir pojkaktiga beror det alltså inte bara på att detta beteende belönas av andra, utan att barnet försöker skapa mening i vad det betyder att tillhöra olika kön. (Bjerrum, 1991)

Diskursanalys som teori och metod

För att kunna använda diskursanalytisk metod är det ett måste med en grundläggande acceptans för den diskursanalytiska teorin. En teori är ett verktyg för att förstå världen. Olika teorier har olika utgångspunkter och förhåller sig till världen på olika sätt. Jag har därför valt att introducera läsaren till diskursanalys genom att beskriva den som ett förhållningssätt till världen och vetenskapen. (Winther Jørgensen & Phillips: 1999).

Socialkonstruktionism

Diskursanalys vilar på en socialkonstruktionistisk grund. Burr (1995) anger fyra antaganden som är gemensamma för det socialkonstruktionistiska förhållningssättet.

- Socialkonstruktionismen är kritisk till självklar kunskap. Kunskapen ses som icke-objektiv och enbart tillgänglig för oss genom givna kategorier. Den är således inte en spegelbild av verkligheten utan ett resultat av vårt sätt att kategorisera världen.

- Vår kunskap präglas av sin historiska och kulturella kontext. Kunskap ser olika ut i olika tider och på olika platser i världen. Det finns ingenting som säger att dagens västerländska kunskap är bättre eller mer sann än den kunskap som producerades i andra tider eller den som produceras i andra delar av världen.
- Kunskap skapas genom social interaktion. I denna interaktion byggs ”sanningar” upp. Studier med en socialkonstruktionistisk ansats intresserar sig därför mycket för den sociala interaktionen, speciellt för språket. Socialkonstruktionismens utgångspunkt är att det inte finns någon sanning av naturen given, eftersom sanningen är konstruerad genom sociala processer (Burr: 1995).
- Det finns ett sammanhang mellan kunskap och social handling. Olika världsbilder leder till olika handlingar. Därmed får den sociala konstruktionen av kunskap och sanning konkreta sociala konsekvenser.

Foucault

Den teoretiker som har blivit mest förknippad med diskurs är Foucault. I ”*Diskursen ordning*” beskriver Foucault (1993) diskurs genom att visa på hur den utestänger andra möjliga sanningar. Begreppet sanning är centralt i Foucaults beskrivning av diskurs. Diskursen fungerar genom att utestänga andra möjliga sanningar. Kunskapssökandet förblindas av sökandet efter sanning och förbiser då att fokusera på viljan till sanning och hur sanningen konstrueras. Sanningens diskurs definierar sanningen och lämnar således inte utrymme för att ifrågasätta hur sanningen skapas och vad som ligger bakom. Ett erkännande av att vad som anses vara sant styrs av makt och begär, skulle innebära ett avsteg från att sanningen är universell. Foucault (1993) menar att diskursen även utestänger andra sanningar genom det förbjudna ordet och avskiljandet av vansinne. Avskiljandet av vansinne ges en vidare tolkning än polariseringen mellan normala och vansinniga. Genom att påvisa hur vissa människor kategoriserades som vansinniga öppnar Foucault (1993) upp för en diskussion om normalisering och om vad det innebär att förstå världen genom en kategorisering av motpoler (god - ond, normal - onormal). Normaliseringen fungerar genom att vissa företeelser och individer definieras som normala, vilket innebär att andra definieras som onormala. Det som betraktas som onormalt förkastas i diskursen till förmån för det normalas dis-

kurs. Det förbjudna ordet fungerar som utestängningsmekanism genom att den rådande diskursen talar om vad som får sägas och när.

Foucault (1993) ansluter sig alltså till den socialkonstruktionistiska tesen om att kunskap inte är en avspegling av verkligheten utan en diskursiv konstruktion. Foucaults (1993) syfte är att klargöra strukturen i de olika kunskapsregimerna och leta efter de regler som bestämmer vad som är accepterat att säga och de regler som bestämmer vad som är sant och falskt. De flesta av dagens diskursanalytiska angreppssätt ansluter sig till Foucaults uppfattning om diskursen som något förhållandevis regelbundet som sätter gränser för vad som ger mening (Winther Jørgensen & Phillips: 1999).

Diskursanalytiska inriktningar

Det finns olika typer av diskursanalyser; diskursteori, kritisk diskursanalys och diskurspsykologi. Jag tar här bara upp diskursteori eftersom det är den jag har använt mig av.

Diskursteori

Olika begrepps betydelser kan aldrig slutligt fixeras. Detta ger utrymme för en ständig social strid om definitioner av samhället och olika begrepp. Denna strid får stora sociala konsekvenser då vinnaren definierar begreppen. Genom att studera vilka möjliga definitioner som stängs ute, synliggör diskursteorin vilka sociala konsekvenser som följer av de konkreta diskursiva struktureringarna. Diskursteoretikern ser sin uppgift som att studera strävan efter att definiera begrepp. Diskursteori utvecklas genom en dekonstruktion av andra teoribyggen och genom att avslöja utvecklade antagande och inre motsägelser i teorierna. De begrepp som är öppna för olika betydelser kallas för *flytande signifikanta*. Olika diskurser strider med varandra för att ge innehåll åt de flytande signifikanserna. Diskursteorins syfte är att avslöja vilka myter om samhället som diskursen producerar. De flytande signifikanserna tillskrivs olika innehåll av olika aktörer för att göra den egna bilden av samhället gällande.

Diskurser innebär också hegemoni, vilket är ett klassanalytiskt begrepp hämtat från Antonio Gramscis (1967) definition av hegemoni: "...*organisering av samtycke* – som de processer varigenom underordnade medvetandeformer konstrueras" och där "maktförhållanden naturaliseras,

alltså blir så självklara att de inte kan ifrågasättas” (Jørgensen & Philips 2000:39). En viktig punkt i diskursteorin som jag vill argumentera för i analysen är att objektiviteten refererar till en omvärld som har tagits för given, formulerat enligt följande: ”Objektivitet är avlagrad makt där spåren av makt har utplånats, där man alltså har glömt bort att omvärlden är politiskt konstruerad” (Jørgensen & Philips 2000:45)

Subjektet³ i diskursteorin är fragmenterat d.v.s. det placeras inte endast på en plats av en diskurs utan på flera olika platser av flera olika diskurser. På föreläsningen är man student, i affären är man kund, hemma är man son/dotter, mor/far o.s.v. Subjektet lär känna sig självt som individ genom att identifiera sig med något utanför sig självt, t.ex. genom de bilder som presenteras för jaget. Vad diskursen gör är att den ger subjektet vissa handlingsanvisningar vilka bör följas för att omvärlden ska betrakta en som exempelvis man eller kvinna (Winther-Jørgensen & Phillips, 2000). Det finns inget sant jag, och identitet kan ses som lika med att identifiera sig med något, exempelvis att identifiera sig med det diffusa paketet ”kvinna”. Diskursiv konstruktion av ”kvinna” anger riktlinjer för hur man ska vara respektive inte vara vilket leder till att en given identitet därför är fastställd. Detta kan ses utifrån perspektivet hur femininitet konstrueras socialt, kulturellt och historiskt. Den kollektiva identiteten uppfattas på samma sätt, och ”kvinna” är således en identifikation med gruppen ”kvinnor”. (Jørgenson & Philips 2000:53).

I diskursen finns alltid vissa angivna positioner som subjektet kan inta, vilka är knutna till särskilda förväntningar om hur man ska uppföra sig och vad man kan säga och inte säga. Om identiteten är en social skapelse kommer den att vara stabil i homogena och bestående samhällen med få dominerande diskurser. Nutida samhället är dock relativt heterogent, globalt, varför antalet tillgängliga diskurser växer, samtidigt som de förändras snabbare. Detta gör att individen kommer till uttryck genom så många diskurser att en splittring nästan blir ofrånkomlig. Den osäkerhet som bildas leder till normaliseringsstrategier där människor ”frivilligt” håller fast vid de konsumentidentiteter som kommersiella krafter erbjuder eller de organisations- och yrkesgruppsbaserade jag som byggs upp genom företagskulturer och professionella sammanslutningar. (Alvesson & Deetz, 2000).

Sammanfattningsvis vill jag formulera diskursanalysens teori som att: sanningen produceras och reproduceras genom föreställda uppfattningar av vad kunskap är.

Flytande signifikant

Diskursteorin talar om flytande signifikant i betydelsen av ett begrepp som är föremål för öppna tolkningar och om vilket olika diskurser kämpar för att vinna definitionsrätt över (Winther Jørgensen & Phillips: 1999). Jag använder mig av detta begrepp då jag ser kön och genus som en flytande signifikant. Min studie har till syfte att studera hur de olika diskurserna ger en innebörd till detta begrepp och hur de utesluter andra definitioner av detsamma.

Etiska problem.

Fahlgren (1999) skriver att en etisk diskussion om forskarens roll inom diskursanalys är viktig. I den diskursanalytiska processen deltar forskaren själv i att producera kunskapsdiskurser. Det kan framstå som om forskaren tar kontroll över andra människors ord och texter. Författarna till texterna kan känna att någon annan tar över betydelsen av deras texter. Syftet med diskursanalysen är dock inte att avslöja författarens sanna mening med texten. Diskursanalysen presenterar ett sätt att läsa bland många möjliga utifrån ett specifikt intresse. Fokus är inställt på hur diskurserna konstrueras (Fahlgren 1999).

Tidigare forskning

Det finns ganska lite forskning om intersexuella. Att identifiera individer som skiljer sig från kategorin män eller kvinnor kan vara svårt även i kulturer som talar om ett existerande tredje kön, eftersom tillståndet kan trots att det erkänts betraktas som något fult och avvikande. (Herdt, 1994)

Intersexualism har funnits i alla tider. Under medeltiden finns historier om intersexuella som blev dödade eftersom de ansågs vara monster, onskans budbärare. Intersexualism har alltid varit en riskabel identitet. Hur många det är som är intersexuella är svårt att avgöra. (Dreger Domurat, 1998) Enligt de senaste undersökningarna så är det minst 1 barn av 100 som föds med någon grad av genital avvikelse och 1 av 1000-2000 med tillräckligt stor avvikelse för att det är oklart vilket

³ Här använder jag mig av diskursteorins definition av subjekt. Subjektet är inte något fast. Grunden för en identitetskänsla är de bilder av jaget som internaliseras.

kön barnet är av. Dessa siffror är inte särskilt tillförlitliga eftersom sjukhus sällan för journaler på detta och familjer håller oftast också denna information privat. (Kalat, 2001) Det uppstår också svårigheter med att avgöra hur många som är intersexuella eftersom det i en given kultur finns skillnader i vad som är en acceptabel variation på manligt respektive kvinnligt kön. Det varierar också i vilken utsträckning en kultur tillåter att det kommer upp till ytan och registreras. Kulturer där kön är väldigt tabu och sällan undersöks eller diskuteras är troligtvis också en kultur där intersexualism inte upptäcks eller talas om. I en kultur där stora klitoris och små penisar inte accepteras finns det troligtvis fler intersexuella. (Dreger Domurat, 1998) Upptäckten av intersexualism hänger alltså samman med samhällets acceptans för avvikelser och då främst sexuella avvikelser.

Studier av kön- och genusvariationer i olika kulturer och deras individuella skillnader inom kulturer skapade baser för analys av sociala kategorier på 1900-talet. Det talades då mycket om begreppet identitet. Efter andra världskriget hade konceptet identitet uppstått i kontexten av nya sociala och politiska formationer. Intresset för identitet ökade för generationen av psykologisk-, kulturell- och genusteori. Samtidigt dök en socialkonstruktivistisk metod att angripa problemen upp som skiljde kön och genus från biologi. Denna utvecklades sedan av postmodernister därav feministteoretiker som Judith Butler, som är skeptisk när det gäller användandet av identitet och speciellt genusedentitet eftersom detta begränsar ett nytolkande av manligt och kvinnligt. (Herdt, 1994)

Den behandling som intersexuella nu får i vårt samhälle innebär att de behandlas så att de passar in i någon av kategorierna man eller kvinna, i många fall behandlas de genom kirurgiska ingrepp. Argumentet för kirurgi är rotat i (den nu omdebatterade) teorin som utvecklades under 1950-talet av John Money vid John Hopkins University i USA. Det som ligger till grund för den är att spädbarns hjärna ännu inte har blivit biologiskt förprogrammerat med något särskilt kön och att uppfostran slutligen kommer att bestämma genusedentiteten. Den andra nyckelkomponenten i den här teorin är att barnets uppfattning om sina egna genitalier också är kritiskt för vilken genusedentitet barnet utvecklar; om barnet ser ner och ser en penis så kommer barnet att utveckla en manlig genusedentitet. Detta är helt obevisat, men är nog det största underliggande antagandet gjort av läkare som utför kirurgi av genitalier på spädbarn. (Kessler, 1998)

Detta sätt att behandla intersexuella har fått mycket kritik. I Sverige har det varit en relativt tyst diskussion om intersexuella, men i USA finns organisationen Intersex Society of North America, ISNA, vars mål är att stoppa onödig kosmetisk kirurgi, ge intersexuella rätten att själva välja vilket kön de vill tillhöra och få slut på hemlighetsmakeriet och skammen kring intersexualism. De vill att läkarna rådgör med familjen och även med hjälp av andra intersexuella vid avgörandet av barnets kön. Alla könstilldelningar bör vara preliminära och flexibla så att individen enklare ska kunna byta till ett mer passande kön. (ISNA)

Även feminister och queer-teoretiker kritiserar dagens behandling av intersexuella. Protesterna rör i stor utsträckning är antagandet om att det finns ett rätt sätt att vara man och ett rätt sätt att vara kvinna och att barn som föds och utmanar dessa kategorier ska rekonstrueras för att passa in i kategorierna. De frågar sig varför homosexuella eller maskulina flickor eller feminina pojkar ska ses som produkter antingen av medicinska misslyckanden eller misslyckanden som föräldrarna är skyldiga till. (Dreger Domurat, 1998)

Metoddiskussion

Min utgångspunkt är att belysa utvecklingspsykologin respektive feministiska teoriers förståelse av kön/genus och synliggöra detta med hjälp av att beskriva synen på intersexuella. Fokus i uppsatsen ligger på diskursanalysen, och att det blev en sådan typ av analys var inte alls självklart från början utan växte fram som en nödvändighet under arbetets gång. För att kunna förstå och visa på vilket sätt ett visst synsätt inom en viss diskurs bidrar till att ett fenomen normaliseras, krävdes abstraktion eftersom konkreta teorier inte riktigt räckte till.

Diskursanalysen berör de olika diskurser som präglar kön och genus, vilka är inneslutna i begrepp och termer som får mening i en specifik kontext. Språket och orden får auktoritet genom att ”de brukas som värderande beteckningar i en bedömande kontext och förmår därigenom framställa det felaktiga eller otillräckliga” (Nilsson 1999:192), och därtill gör begreppens vida betydelse det svårt att ifrågasätta bedömningen av ”det normala” kontra ”det avvikande” beteendet. Diskursanalys har som ett syfte att ”kartlägga de processer där vi kämpar om hur tecknens betydelse ska fastställas och där vissa betydelsefixeringar blir så konventionaliserade att vi uppfattar dem som naturliga” (Jørgensen & Philips 2000:32). Diskursanalys är främst ett verktyg för att

analysera text, men Sahlin uttrycker att ”inom en sociologisk referensram kan det dock aldrig vara fråga om någon ren textanalys utan analysen bör bidra till en förståelse av diskursens förutsättningar och ursprung i en speciell samhällelig kontext och/eller dess konsekvenser genom de sociala konstruktioner av verkligheten, som de skapar och vidmakthåller”(Sahlin 1999:89-90).

Genom diskursanalys vill man ”avslöja vilka myter om samhället som objektiv realitet som impliceras i tal och andra handlingar”. Man kan studera hur vissa myter kommer att framstå som objektivt sanna och andra som omöjliga. (Jørgensen & Philips 2000:47).

Det material som är föremål för diskursanalys i denna uppsats är framförallt artiklar om intersexuella som används för att belysa olika sätt att se på kön och genus. För att göra detta har jag läst framförallt feministiska och queer- teoretisk litteratur samt böcker om utvecklingspsykologins syn på kön och genus. Anledningen till att jag har valt litteratur just om intersexuella är för att göra det hanterbart att jämföra olika förståelse av kön och genus. Med analysen vill jag visa vilka sociala konsekvenser ett visst språkbruk och en till synes objektiv framställning av verkligheten kan få och, med Jørgensens och Philips ord, visa hur ”diskurserna genom att framställa världen på ett sätt och inte på ett annat sätt konstituerar objekt på bestämda sätt, skapar gränser mellan sant och falskt, och gör vissa typer av handlingar relevanta och andra otänkbara”(Jørgensen & Philips 2000:138).

Då man tittar på min roll som diskursanalytiker finner man att den inte har som mål att komma bakom diskursen, att fundera ut vad människor verkligen menar när de säger vissa saker, eller att fundera ut hurdan verkligheten egentligen är bakom diskursen. Utgångspunkten är ju att man aldrig kan nå verkligheten utanför diskurserna. Eftersom det inte finns någon verklighet utanför diskurserna., det finns bara diskursen. I diskursanalysen är inte det primära att sortera utsagorna om världen i de som är riktiga respektive de som är falska. Istället bör man arbeta med det som sagts eller skrivits för att undersöka vilka mönster som finns i utsagorna, och vilka sociala konsekvenser som olika diskursiva framställningar av verkligheten får (Winther-Jørgensen & Phillips, 2000).

Empiriskt material

De olika diskurser jag har valt att analysera rubriceras den medicinska diskursen och den feministiska diskursen. Utgångspunkten är tre artiklar från vardera diskurs. Att lägga fokus på bara ett fåtal artiklar gjorde det möjligt att avgränsa. Det är svårt att få en heltäckande bild av debatten om intersexuella, men dessa två sidor (den medicinska diskursen och den feministiska diskursen) framträdde tydligast när jag undersökte insamlat material. Tre tidskrifter får representera den medicinska diskursen; Hormone Research, Surgery och Svenska Dagbladet och tre representerar den feministiska; Feminism & Psychology, Feminist Theory och DN. Anledningen till att jag valde att ha med svenska tidningar är att visa att debatten inte är långt borta utan att den är aktuell även här i Sverige.

Anledningen till att jag valde just dessa artiklar är att urvalet av artiklar om intersexualism är ganska begränsat. Framförallt finns det inte många medicinska artiklar som även tar upp genus aspekten, de flesta medicinska artiklar fokuserar på den rent medicinska aspekten. För att hitta artiklar som passade sökte jag efter artiklar som i största möjliga mån tog upp hur genusidentitet skapas, detta för att försöka begränsa mig till ett fåtal av de aspekter av problematiken kring intersexuella som tas upp i dagstidningar och vetenskapliga tidskrifter.

Artiklar som representerar den medicinska diskursen

Artikeln i "Hormone research" (2001:1) är skriven av Wisniewski, Migeon, Meyer-Bahlburg, Money m.fl. vid Johns Hopkins University School of Medicine. Artikeln handlar om en uppföljning som har gjorts av intersexuella patienter för att dokumentera de medicinska, kirurgiska och psykosexuella följderna av de eventuella ingreppen. 13 män och 5 kvinnor deltog i uppföljningen.

Hrabovszky och Hutson skriver i "Surgery" (2002:1) hur intersexuella bör bemötas och ser över de olika kirurgiska alternativ som finns och används och beskriver de procedurer som används när det gäller intersexuella.

I "Svenska Dagbladet" (2000-04-02) talar Martin Ritzén, professor vid institutionen för kvinnors och barns hälsa vid Karolinska institutet i om hur barn med obestämbar könsidentitet behandlas.

Artiklar som representerar den feministiska diskursen

Artikeln skriven av Kitzinger är hämtad från "Feminism & Psychology" (1999:4). Artikeln är en analys av den sociala konstruktionen av genus och sexualitet utifrån tre böcker om intersexualism. Intersexualism analyseras utifrån en social, historisk och kulturell kontext.

Artikeln av Iain Morland i den feministiska tidskriften "Feminist Theory" (2001:3) tar upp utvecklingen inom feministstudier och då att fokus har förflyttats från kvinnostudier till studier om identitetsskapande och då även studier om identiteter som utmanar våra nuvarande föreställningar om identiteter, bland annat intersexuella och transsexuella.

Sara Edenheim som är historiker vid Lunds universitet har forskat i hur intersexuella personer behandlas juridiskt i vår tid, samt hur de har bemötts historiskt. Hon skriver i Dagens Nyheter (2001-08-24) en artikel som handlar om läkarvetenskapens bemötande av intersexuella barn. Denna artikel är liksom den i Svenska Dagbladet en avstickare eftersom det är de enda artiklarna som inte är tagen ur en vetenskaplig tidskrift.

Det finns två skäl till att jag valde Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet som undersökningsmaterial. För det första är tidningarna Sveriges två största dagstidningar och har därigenom ett stort inflytande över hur vi uppfattar nyheter. För det andra har de båda tidningarna ett stort inflytande över den allmänna opinionen i Sverige, då deras debatt- och ledarsidor är ett nationellt forum för diskussion. Det finns en skillnad mellan artiklarna tagna ur vetenskapliga tidskrifter och de tagna ur dagstidningar. Artiklarna i de vetenskapliga tidskrifterna vänder sig till en särskild läsarskara med en särskild förförståelse eller ett särskilt intresse, men har kanske mindre inflytande över den allmänna opinionen än dagstidningarna.

De artiklar som representerar den medicinska diskursen har ett medicinskt perspektiv och har primärt den medicinska aspekten av problematiken kring intersexualism i åtanke. Som läkare som arbetar med intersexuella har man en yrkesspecifik erfarenhet och kunskaper som konstrueras utifrån denna funktion. De artiklar som representerar den feministiska diskursen har inte den medicinska aspekten i åtanke i samma utsträckning utan har snarare ett samhällskritiskt perspektiv.

Den feministiska diskursen har en polemisk ton som inte den medicinska diskursen har. Detta eftersom feministisk teori uppstått och i stor utsträckning fungerar som en reaktion mot ett patriarkalt präglat samhälle.

Då diskursanalysen har en socialkonstruktionistisk grundhållning produceras sanningen diskursivt och det finns flera sanningar och kunskaper i samma fråga. Jag gör inte anspråk på att visa vad som är sant utan visa vad som sägs i mina texter och försöka fånga påståenden och problematisera. Därför är antalet texter ganska ointressant, jag är medveten om att texterna inte representerar hela den vetenskapliga disciplinen. De är dock exempel tagna från de två olika vetenskapliga disciplinerna som visar hur olika begreppet konstrueras på olika sätt utifrån dessa olika synsätt.

Presentation av diskursanalysen

Genom att närläsa artiklar ur olika medicinska tidskrifter såsom ”Hormone Research” ”Surgery” och ”Svenska Dagbladet” samt feministiska tidskrifter såsom ”Feminism & Psychology” ”Feminist Theory” och ”Dagens Nyheter”, har jag avgränsat ett antal diskurser som löper genom texterna.

Olika diskurser

Jag har valt att jämföra två diskurser utifrån mitt material och kallar dem feministisk diskurs och medicinsk diskurs. Dessa diskurser kämpar om tolkningsföreträde, om hegemoni. Jag har valt att undersöka hur de olika diskurserna använder sig av vissa begrepp. Diskursanalys utgår från att vårt sätt att tala på inte neutralt avspeglar vår omvärld, våra identiteter och sociala relationer spelar en aktiv roll i skapandet och förändringen av användandet av ord. De begrepp jag här ska undersöka är kön- och genusidentitet och begreppet normal. Jag har valt att tematisera under mellanrubriker så att det blir lättare att hänga med i analysen.

Kön/genus

De begrepp som jag har använt mig av för att belysa de bägge diskurserna är begreppen kön och genus. Jag har valt att inte skilja begreppen kön/genus åt i denna framställning. Det kommer dock att framgå i denna text att den binära indelning som brukar göras av kön som biologiskt och ge-

nus som socialt konstruerat, är något som är ifrågasatt. Jag kommer att börja med hur begreppen används i de den medicinska diskursen.

Medicinska diskursens användning kön /genus

Det finns olika teman inom diskursen. Ett av dessa teman är kopplingen genusidentitet och genitaliernas utseende. Det andra temat jag har använt mig av är könsuppföstrans påverkan på genusidentiteten. Dessa kommer att vara något sammanlänkade.

Citaten nedan är från en medicinsk tidskrift som har gjort en utvärdering på kirurgiska ingrepp på intersexuella.

*Tolv män (92 %) var tillfredställda med sitt manliga genus, en var missnöjd. När de tillfrågades om de någonsin tvivlat på sitt genus, 12 män svarade nej och en svarade ja. Detta svar var från samma man som rapporterat missnöjdhet över sin könsuppföstran. Mot förväntningarna, var den missnöjda mannen tillmötesgående när det gällde testosteron behandling under barn-
domen. (Hormone research 2001:1)*

Det antas finnas koppling mellan testosteronbehandling och manlig genusidentitet. En koppling mellan kroppen och genusidentiteten.

Femininitet och maskulinitet, en viktig association mellan könsuppföstran och maskulinitet och femininitet observerades. Män var mer maskulina än kvinnor och kvinnor var mer feminina än män. (Hormone research 2001:1)

En stark koppling mellan könsuppföstran och maskulinitet, femininitet antyds.

Trots dessa problem var individer som var uppföstrade som män var maskulina och de som var uppföstrade som kvinnor feminina. Majoriteten var tillfredställda med deras könsuppföstran och ingen var intresserad av könsby-

te. Dessa resultat stödjer könsuppföstran, som en primär influens på mänsklig genus identitet. (Hormone research 2001:1)

Problemen som antyds i citatet är missnöje med sexuell funktion, kosmetiskt utseende och stigmatisering. Det samband som görs mellan könsuppföstran och genusidentitet visas tydligt, och det framställs vara den viktigaste influensen på genusidentiteten.

Många upplevde sig retade på grund av deras genitaliers utseende. Alla hade en manlig genus identitet, men en man saknade tillit till sin manliga roll. Deltagarna rapporterade anonymt heterosexuellt intresse, erektion och orgasm. (Hormone research 2001:1)

Heterosexuell intresse, erektion och orgasm kopplas i hop med en fast manlig genusidentitet som är eftersträvansvärd.

Citaten nedan är hämtade från en artikel som ser över de olika tillstånd och kirurgiska alternativ som finns och används och beskriver nuvarande protokoll och procedurer som används.

En nyfödd med genitala avvikelser innebär en medicinsk kritisk situation. Med snabba systematiska utredningar, tidig könstillskrivning och lämplig behandling, kan barnet få ett välanpassat liv. (Surgery 2002:1)

Här läggs stor vikt vid snabb behandling och det framgår också vilken kritisk situation det betraktas som när ett barns genitalier inte talar om av vilket kön barnet är.

Om anomalierna kvarstår oupptäckta, diagnosen blir försenad eller den valda könsidentiteten inte stämmer överens med funktionella genitalier, kan konsekvenserna bli förödande. (Surgery 2002:1)

Målet med rekonstruktion av bäckenbotten i intersexuella avvikelser är att skapa externa genitalier som stämmer överens med det kön som patienten blivit tillskrivet. (Surgery 2002:1)

Denna tidiga kirurgi försäkrar att utseendet av de externa genitalierna stämmer överens med den kvinnliga uppfostran och avlastar föräldrarna från ångest om barnets könstillhörighet. (Surgery 2002:1)

Alla dessa citat ovan visar på att kärnan i genus tillhörigheten ligger i barnets interaktion med föräldrarna och barnets egen uppfattning om sina genitalier. Passande genitalier skapas för att stämma överens med den tillskrivna könsidentiteten för att passa socialisationen. Här framgår tydligt den starka kopplingen mellan genitaliernas utseende och genusidentiteten.

Könstillskrivningen och genital kirurgi företas kort efter barnets födelse. Detta hjälper individen att undvika interna konflikter och stigmatisering av familjen eller allmänhet, det underlättar föräldrarnas acceptering av barnet som man eller kvinna. (Surgery 2002:1)

Tvetydigt utseende av genitalierna kan hindra genus identitetens utvecklande och otvetydigt uppfostran från föräldrarnas håll är i stort sett omöjligt när genitalierna inte är konsistenta med det tillskrivna könet. (Surgery 2002:1)

Det externa utseendet på genitalierna och den sexuella funktionen efter den kirurgiska rekonstruktionen är nyckel faktorer i bestämmandet av könsuppfostran. (Surgery 2002:1)

I dessa uttalanden sägs det till och med att det är i stort sett omöjligt att skapa en genusidentitet när genitalierna inte stämmer överens med denna. I citaten ovan är det två faktorer som har betonats, genitaliernas utseende och könsuppfostran. För att barnet ska kunna få en korrekt könsupp-

fostran bör föräldrarna vara väl medvetna om vilket kön barnet tillhör och för att de ska vara det bör barnets genitalier stämma överens med den tillskrivna könsidentiteten.

Nästa citat bygger på en artikel i Svenska Dagbladet som handlar om hur intersexuella bör behandlas.

Könsorganen är ju väldigt laddade, säger Martin Ritzén. Det har inte publicerats något lyckat fall där man har kunnat få till en penis och där barnet har vuxit upp harmoniskt. Varje försök att göra en penis på en pojke som har förlorat den skulle därför vara ett experiment (SvD 2000-04-02).

Artikeln tar upp hur det resoneras när det gäller pojkar respektive flickor. Det betraktas som svårare att skapa en lyckad pojke än en lyckad flicka.

Det finns inget facit i de här fallen, säger Martin Ritzén. Vi kan inte ta ett prov och säga om barnet är en flicka eller en pojke. Men för föräldrarnas och barnets skull är det viktigt att man snabbt bestämmer kön. (SvD 2000-04-02)

I citatet framgår det att föräldrarnas ord väger tungt. Det är viktigt för föräldrarna att barnet får en genusidentitet.

Feministiska diskursens användning av kön /genus

Den medicinska diskursen har två ganska klara förklaringar om hur genusidentitet skapas. Dessa två har varit omdiskuterade från feministiskt håll. Den feministiska diskursen har ett annat sätt att se på kön och genus och sambandet mellan dessa två begrepp. Från feministiskt håll menar man att intersexualism för upp frågan om inte bara genus är social konstruktion utan även kön. Detta är ett av teman som jag kommer ta upp senare i texten. Ett annat tema är kritiken mot den medicinska diskursens syn på normalitet och dess syn på kön och genus som något ”naturligt” indelat i endast två självklara kategorier. Dessa två teman kommer jag återkomma till senare i texten.

Citaten nedan är hämtade från en artikel som utifrån tre böcker analyserar intersexualism utifrån en social, historisk och kulturell kontext. I artikeln analyseras den sociala konstruktionen av genus och sexualitet.

De menar att intersexualism för fram det fundamentala antagandet av "naturligheten" av det biologiska könet, och menar att kön (lika mycket som genus) är socialt konstruerat. (Feminism & Psychology 1999:4)

Detta visar på den feministiska diskursens syn på kön och socialt konstruerat kön, genus. Som skiljer sig från den medicinska diskursens innebörd av kön.

Kirurgi av genitalier på intersexuella barn utförs främst av kosmetiska skäl. Intersexuell anatomi indikerar ibland på underliggande medicinska problem, men tvetydiga genitalier är i sig varken smärtsamma eller skadliga för hälsan; de passar bara inte in i definitionen av vad som är "normalt" (Feminism & Psychology 1999:4)

Vi återkommer till begreppet normalt. Normalt här innebär normen och det som ligger utanför normen är något avvikande.

Alla tre böcker som hänvisas till är viktiga för feminister i det att de erbjuder detaljerade illustrationer av vetenskaplig och medicinsk delaktighet med sociala normer av kön och genus och för upp viktiga frågor om hur kultur förstärker iden om "normala" kroppstillstånd och beteende. De utmanar oss att se närmare på det kön vi tror att vi är. (Feminism & Psychology 1999:4)

Kopplingen mellan kön, genus och intersexualism diskuteras av feminister och hur kulturen förstärker de föreställningar om det "normal" tillståndet som finns. Det som avgör vad som är normalt är den rådande diskursen.

Kvalifikationerna av "riktiga" kvinnor har blivit debatterad genom århundraden; vi är inte riktiga kvinnor om vi inte stämmer överens med vad som för tillfället räknas som korrekt femininitet - om vi inte har heterosexuella samlag, om vi inte är gifta, om vi inte har barn. Nu lägger Greer till ett annat krav, vi är inte "riktiga" kvinnor om vi inte har XX kromosomer. Hur många av oss vet egentligen vår kromosomuppsättning? Och som feminister, är vi verkligen redo att tolerera den medicinska misshandeln och det sociala förtrycket av individer som är födda med atypisk sexuell anatomi i den kulturella ideologins namn, som insisterar på två, och bara två, kön. (Feminism & Psychology 1999:4)

Den feministiska diskursen kritiserar här den medicinska världens behandling av intersexuella. Behandlingen sker i den kulturella ideologins namn och den kulturella ideologin insisterar på en binär könsuppfattning.

Mänsklig biologi kategoriserar inte prydligt in alla i kategorier män och kvinnor - på det finns uppenbara bevis - barn födda med en del kombinationer av kvinnliga och manliga fortplantnings drag - läkare har den felaktiga tron att kvinna och man är de enda naturliga valen. Biologiskt kön är socialt (och kirurgiskt) konstruerat av det medicinska etablissemanget på sätt som reflekterar och förstärker de kulturella idéer om hur män och kvinnor ska vara. (Feminism & Psychology 1999:4)

Med det här citatet menas att naturen inte skapar människor enbart utifrån två kategorier, ändå så hänvisas det till att det naturliga är två kön, man och kvinna. Biologiskt kön är socialt konstruerat och genom att bibehålla den binära uppdelningen av kön förstärker vi den härskande diskursen om hur vi ska bete oss.

Det sätt som intersexuella behandlas på i dag har samma effekt som avsetts under det senaste århundradet. Att behålla två klara kön och att underhålla

tron att heterosexuallitet är normalt och homosexualitet är det inte. (Feminism & Psychology 1999:4)

Synen att se på kön och sexuell läggning från medicinskt håll kritiserar här. Förståelsen av kön måste inte bygga på existensen av enbart två kön och begäret måste inte enbart riktas mot det motsatta könet, menar textförfattarna. Citatet visar på textens syn på normalitet. Normer skapas inte utifrån givna sanningarna, utan utifrån ett intresse att legitimera något framför något annat.

Citaten nedan är hämtade från en artikel av Iain Morland som tar upp en artikel skriven av Myra J Hird. Artikeln tar upp korrelationen mellan kön och genus och hur genitalier har kommit att bli synonymt med kön eller engelskans "sex".

Ett växande politiskt intersexuellt samhälle identifierar många av dessa problem; variabiliteten av sexuell identifikation, det tidigare antagandet om feminint och maskulint beteende, en falloscentrerad förutfattad mening i könsbestämning och problemet som intersexuella upplever är att tillhöra sexuellt identifierade samhällen. (Feminist Theory 2001:3)

Intersexualism som fenomen gör att frågor angående de förutfattade meningarna vi har om kön och genus kommer upp och problematiken kring att inte tillhöra de självklara kategorierna som samhällen består av.

Garfinkel och Stoller menade att kirurger kan bidra till att följa naturens ordning när de visar vad som är naturens ordning. Att något så naturligt som könstillhörighet kan produceras artificiellt är en paradox som verkar ha gått det medicinska samfundet förbi obemärkt. (Feminist Theory 2001:3)

I detta citat tas paradoxen om att artificiellt försöka skapa det "naturliga" upp.

Det som jag har försökt visa i denna artikel är att återvändandet till kön som härskare av det "verkliga" avslöjar den två köns modell och att köns-

skillnader inte är mindre diskursivt föreställda än genus identitet. (Feminist Theory 2001:3)

Som jag kommer att återkomma till senare menar den feministiska diskursen att kön är lika diskursivt förstått som genus. Kön är något som har setts som biologiskt och "naturligt", men den feministiska diskursen anser att även kön kan ses som en social konstruktion.

I citatet nedan kritiseras, distinktionen mellan kön och genus och det tas upp tre antaganden som ligger till grund för denna distinktion.

Först och främst den biologiska distinktionen mellan kvinnor och män som antar att skillnaden kan göras mellan biologi(kön) och å andra sidan , kultur (genus) och vidare att genus är föränderligt, men kön är stabilt. Tillsist det viktigaste för den här artikeln att det binära vilar på en idé om att biologin själv skiljer mellan kvinnor och män. (Feminist Theory 2001:3)

Två nutida identiteter utmanar den moderna kön/genus binariteten och det är intersexuella och transsexuella. (Feminist Theory 2001:3)

Citaten nedan är tagna från en artikel ur DN skriven av Sara Edenheim som är historiker vid Lunds universitet. Hon har forskat i hur intersexuella personer behandlas juridiskt i vår tid, samt hur de har bemötts historiskt. Hon menar att det enligt läkarvetenskapen inte finns någon specifik reglering för att bestämma vilket kön ett intersexuellt barn ska tillhöra. Det 'enda' man utgår från är att; operation bör äga rum så fort som möjligt efter födseln, man konstruerar det kön som är "enklast" utifrån de fysiska faktorer som föreligger varje fall och man vill försäkra individen om möjlighet till sexuellt umgänge i vuxen ålder. Detta anser hon i praktiken betyder att patienten för det första inte har någon möjlighet att själv bestämma utformningen av sitt könsorgan och för det andra att fler intersexuella opereras till kvinnor än till män. Den första effekten menar hon handlar självfallet om ett inskränkande av individens valfrihet.

Den andra visar på en både sexistisk och heterosexistisk syn på kön och sex. Den officiella förklaringen är att det är tekniskt enklare att konstruera en funktionell vagina än en funktionell penis. I en artikel citeras en läkare som frankt påstår att "a functional vagina can be constructed in virtually everyone." Det ställs med andra ord högre krav på en konstruerad penis, trots att det är relativt enkelt att visa att en vagina är minst lika komplicerad och därmed inte kan vara enklare att konstruera: den ska kunna utsöndra vätska vid sexuell upphetsning, ändra storlek, vara känslig, etc. Det 'hål' som läkare kallar vagina är inget annat än ett hål och kan således inte ge någon sexuell tillfredsställelse. (DN 2001-08-24)

Tydligen innebär det något väldigt speciellt att vara man, eftersom det kräver en viss storlek på penis och en korrekt kombination av kromosomer, medan kategorin kvinna enligt detta utgångsläge är mindre komplicerad och mer flexibel. Allt som inte uppfyller kriterierna för manlighet (stor penis, XY kromosomer) hänvisas alltså till det 'Andra könet'..(2001-08-24)

Denna kritik mot behandlingen av intersexuella grundar sig på att det ställs olika krav på de olika könen och att det då ställs högre krav på det manliga könet.

Sammanfattning och reflektioner om diskurserna

I studien tas två diskurser upp: den feministiska diskursen och den medicinska diskursen. Dessa två kämpar om tolkningsföreträde när det gäller synen på intersexuella, deras verklighetsbilder gör anspråk på "sanningen". I båda diskurserna ligger implicita tankar på hur normalitet disciplineras, något som en rad samhällsforskare, däribland Foucault belyst. Frågor om vad som betraktas som "vanligt" och "normalt" strukturerar hållningen i de båda diskurserna, kampen står om vilken position samhället ska inta; vad ser vi som en "normal" könstillhörighet. Den medicinska diskursen menar att barn socialiseras in i sin genusidentitet, ett utgångsläge de delar med konstruktivistiska feministiska forskare. Men de förra utgår även från att genusidentiteten är absolut nödvändigt för att ett barn ska få en stabil uppväxt och en känsla av helhet, samt att det finns typiska feminina respektive maskulina drag och ageranden som förknippas med kvinnliga respekti-

ve manliga könsorgan. Där feminister försöker visa på nackdelarna med de könsroller som existerar i vårt samhälle och att de inte har något med kroppsliga funktioner att göra visar läkares inställning på att könsroller är väsentliga, orubbliga och önskvärda.

Den medicinska diskursen

Den medicinska diskursen har flera teman, bland annat att kroppen och därmed genitalierna spelar stor roll när det gäller synen på den egna genusidentiteten samt att den könsfostran man får präglar den egna genusidentiteten i väldigt stor utsträckning. Dessa två teman leder i samma riktning, mot den traditionella utvecklingspsykologins sätt att se på kön och genus. Jag kommer inte att gå in på de olika riktningar inom utvecklingspsykologin utan se den som en övergripande förhållningssätt till kön och genus.

Utvecklingspsykologins syn på kön och genus

Utvecklingspsykologin utgår från att när barn kommer till världen har de ingen aning om att det är av ett visst kön. Det dröjer också innan de börjar förstå att det är något som skiljer människor åt och att detta kallas kön. Ännu längre tid tar det innan de blir medvetna om att deras kön är en konstant egenskap. De båda teman inom medicinsk diskurs utgår från att barnet är fött könsneutralt och att beslut om könstillhörigheten bör tas inom en snar framtid för att barnet ska få en fast genusidentitet. Spädbarns hjärna har ännu inte blivit biologiskt förprogrammerat med något särskilt kön och uppfostran kommer slutligen att bestämma genusidentiteten.

Det ena temat som finns i den medicinska diskursen är att barnets uppfattning om sina egna genitalier också är kritiskt för vilken genusidentitet barnet utvecklar; om barnet ser ner och ser en penis så kommer barnet att utveckla en manlig genusidentitet. Barnen jämför sig med sina föräldrar på denna punkt. Det kommer förr eller senare upptäcka av vilket kön hon eller han är genom att se på sina genitalier och jämföra dem med sina föräldrars. Om föräldrarna inte är helt säkra på vilket kön barnet tillhör hur ska de då kunna förse barnet med en uppfostran som matchar könstillhörigheten.

Det andra temat i den medicinska diskursen är att det är könsuppfostran som präglar vilken genusidentitet man får. Upplevelsen av självet är knutet till det sociala könet. Det biologiska könet

säger ganska lite om hur vi egentligen upplever oss som man och kvinna, pojke och flicka. Vi får känslan att tillhöra det ena eller andra könet genom social och kulturell påverkan, främst av föräldrarnas påverkan.

Äktenskap och heterosexuella samlag ses som ett bevis på en lyckad genusidentitet. Förmågan till reproduktion ses också som en avgörande faktor när det gäller valet av kirurgiska ingrepp eller inte när det gäller intersexuella. Har barnet möjlighet till reproduktion i vuxen ålder finns det större möjligheter för ett normalt liv. Det tas även hänsyn till om individen kommer att kunna genomföra ett "normalt" samlag. Detta kan nästan ses som en självklar förförståelse, man utgår från en världsbild där mannen och kvinnan är "gjorda för varandra". Naturen, har lagt ramarna och om detta råder det inga tvivel. Fast genustillhörighet till något av de två könen är normen i samhället.

Bortom de två naturliga kategorier vi delar in människor i ans oordning och upplösning . De genusroller vi är tilldelade av "naturen" är beständiga och vi bör inte våldföra oss på dessa genusroller genom att acceptera ett tredje kön. Manligt genus ses som nära sammanlänkat med manlig könsuppfostran och kvinnligt genus med kvinnlig uppfostran och om så inte skulle vara fallet för någon riskerar denna individ att lida för att han/hon faller utanför den socialt accepterade formen av identitet.

Den feministiska diskursen

Den feministiska diskursen förhåller sig polemisk till den medicinska diskursen och kritiserar behandlingen av intersexuella. Sättet att se på kön och genus i de olika diskurserna är ganska skilda. Den medicinska diskursen präglas av utvecklingspsykologin medan den feministiska präglas av feminist- och queer-teoretiker som exempelvis Judith Butler. Judith Butler (1993) är en kritiker till det utvecklingspsykologiska perspektivet på könsroller. Hon betonar gång på gång att även den kroppsliga könsskillnaden skapas kulturellt i likhet med det sociala könet och att den skillnaden skulle kunna framträda i en annan form. (Rosenberg, 2002). De teman som finns i den feministiska diskursen är kritiken mot den hierarkiska uppdelning mellan det så kallade biologiska och det så kallade kulturella könet, då den uppdelningen utgår från två av "naturen" skapade kön. Ett annat tema som återkommer i texten är kritiken mot normalitetsbegreppet, att kulturen

bestämmer vad som betraktas som socialt accepterat och vad som inte är accepterat. En sak som inte är accepterat är en kropp som avviker från den manliga eller den kvinnliga kroppen.

Judith Butlers syn på kön och genus

Judith Butlers förmodligen mest omtalade och kända begrepp, den heterosexuella matrisen, förutsätter att begripliga kroppar måste utgå från ett stabilt kön (det maskulina uttrycket manlighet och det feminina uttrycket kvinnlighet) som definieras genom motsatser och är hierarkiskt definierat genom den obligatoriska heterosexualiteten. Den heterosexuella matrisen är central för definitionen av det socialt godkända respektive icke-godkända. För att uttrycka det enkelt kroppar: är inte begripliga i sig, utan kulturen skapar begripliga kroppar genom den heterosexuella matris som kräver en genusordning med två tydligt definierbara kön/genus: ett kvinnligt/feminint och ett manligt/maskulint (Rosenberg, 2002).

Den feministiska diskursen menar, liksom Butler, att det är kulturen som definierar vad som är begripliga kroppar. Kulturen skapar kroppar utifrån det vi betraktar som begripligt vilket innebär två definierbara kön/genus. Allt detta sätts på spel när något som intersexualism kommer in i bilden då det vi tidigare betraktat som något av naturen kategoriserat kan ifrågasättas.

Butler sätter in alla krafter för att radera ett binärt tänkande i fråga om kön och sexualitet. Hon betonar gång på gång att även den kroppsliga könsskillnaden skapas delvis kulturellt i likhet med det sociala könet och att det skulle kunna framträda i en annan form. Genusidentiteter installeras genom en stiliserad upprepning av akter. Deras sociala stabilitet vilar på denna upprepning, samtidigt som den innebär möjlighet till förändring. (Butler, 1990)

Kön konstrueras på samma sätt som genus menar Judith Butler. Barnmorskans utrop: "Det blev en pojke!" är med andra ord det första skapandet av kön, då uttalandet innehåller information för omgivning hur de ska kategorisera barnets kropp och därmed hur de ska förhålla sig till detta barn framöver. (DN 2001-08-24)

Ett av de teman som finns i den feministiska diskursen är kritiken mot distinktionen mellan kön och genus och den distinktionen kritiserar även Judith Butler. I den feministiska diskursen går det

att se likheter med Butlers resonemang. Just intersexualism förtydligar Butlers resonemang då kroppen verkligen skapas utifrån kulturella förväntningar eftersom det inte finns plats i vår kultur för avvikelser från de två könskategorierna. Intersexualism trotsar tanken om den naturliga distinktionen mellan könen. Det faktum att det nu utförs kirurgiska ingrepp för att återskapa ”det naturliga” får oss att ifrågasätta ”det naturligas” existens.

Den heterosexuella matrisen kräver att genus följer på kön samt att dessa formas som olika och därmed skapar begär för det motsatta könet. Kön uppfattas inte som orsak till handlingar utan som en följd av handlingar, som tolkningsmässigt bestäms av den heterosexuella matrisen. Den heterosexuella matrisen får därför en tvingande karaktär, den gör vissa handlingar begripliga och andra obegripliga. En kvinna som åtrår en annan kvinna blir obegriplig genom den heterosexuella matrisen och kan bara tolkas som något naturvidrigt, något onormalt. (Butler, 1993)

Den feministiska diskursen talar om att normer inte skapas utifrån givna sanningar, utan utifrån att legitimera något framför något annat. Vi vill behålla två klara kön och vi vill underhålla tron att heterosexualitet är normalt och homosexualitet är onormalt. Den heterosexuella normen är helt beroende av existensen av en homosexuell minoritet

Synen på normalitet i den feministiska diskursen går hand i hand med Judith Butlers syn på normalitetsbegreppet. Vi är fast i våra kulturella föreställningar om vad som är normalt, men det behöver inte innebära att vi ska nöja oss med det och anpassa oss efter det, utan vi kan också försöka förändra vår kulturs uppfattning om vad som betraktas som normalt.

Övergripande diskussion

Den medicinska diskursen präglas av en betoning på vad man kan kalla ”barnets rättigheter”, man menar att barnets bästa inte står i samklang med ovisshet om sin könstillhörighet. Men också den feministiska diskursen menar sig se till ”barnets bästa”. Det föregår en diskursiv kamp om begreppet barnets bästa mellan de olika diskurserna. Dessa uppfattningar förändras över tid och utifrån olika kunskaper som finns. Alla menar sig äga begreppet utan problematiseringar eller definition. Begrepp innefattar olika innehåll beroende på vilken position i diskussionen man tar. Det kan vara svårt att mötas i en diskussion om man fyller begreppen med olika innebörder.

Skapande av genusidentitet

Det kan vara en riskfaktor att belasta barnet med avvikande genitalier. Det finns inte tillräckligt med forskning på området för att kunna uttala sig om hur ett barn klarar sig utan ingrepp från medicinskt håll. Det finns också lite forskning gjort på hur de som genomgått kirurgi klarar sig. Synen på hur stor roll genussidentitet spelar varierar mellan de båda diskurserna, liksom vad det är som konstituerar genusidentiteten. Den medicinska diskursens betoning är på uppfostran och utseendet på genitalierna, det vill säga att passa in i normen. Den feministiska diskursens syn på identitets skapande är att det är de kulturellt tillgängliga könskoderna som skapar synen på identiteten som verkar naturliga i vår kultur som den ser ut nu, men att det inte behöver vara på det sättet. Kopplingen mellan kön, genus och intersexualism diskuteras av feminister och hur kulturen förstärker de föreställningar som finns om ”normaltillståndet”. Enligt den feministiska diskursen är inte bara genus en social konstruktion utan även kön. Kön och genus är varken universella eller transhistoriska. De specifika genus vi har i dag existerar utifrån en speciell kulturell och politisk historia och det görs mycket för att bibehålla dem. Allting som vi vet, allting som vi kan uttrycka med språket, allt runt omkring oss är skapat av en speciell kulturell aktör som har makt att vidmakthålla idéer och koncept. Dessa uppfattningar är utarmade i den bemärkelsen att de vilar på ett system som består av två motsatta kön som uppfattas på ett visst sätt och förväntas vara heterosexuella. Förväntningen att vara en heterosexuell man eller kvinna är en hegemoni som ska fixeras och upprätthållas genom processer av naturalisering och normalisering. Det finns självklart skillnader mellan människors anatomi, men det finns speciella sätt (som lägger politisk eller någon annan form av social vikt vid) att organisera människor in i kategorier. Denna hegemoni är instabil och behöver ständigt underhåll i och genom referenser till dess status som essentiell sann.

Normalitet

I den feministiska diskursen är normalitet ett centralt begrepp. Vad som uppfattas som normalt är en social konstruktion, vilket innebär att vår kunskap om vilka könstillhörigheter som är normala inte är en avspeglning av verkligheten utan någonting som vi fått lära oss. Vårt sätt att kategorisera människor i normala och icke-normala får konkreta sociala konsekvenser. Normaliseringsprocessen syftar till att upprätthålla det hierarkiska samhället, vars fortlevnad legitimeras genom att

påvisa dess normalitet som enligt den feministiska diskursen är konstruerad. Den medicinska diskursen diskuterar inte hur normalitet skapas utan använder begreppet normal för att beskriva den heterosexuella mannen eller kvinnan. Dess normalitet legitimeras med argument om att det är det ”naturliga”. Det ”naturliga” består i att de finns två, och endast två kön.

Kulturella förväntningar

Synen på de kulturella förväntningarna är olika i de bägge diskurserna. Inom den medicinska diskursen ses kulturella förväntningar som något som formar individen. Efterlevs inte de kulturella förväntningarna kan individen få det svårt. Därför bör individen i största möjliga mån ges möjligheten att passa in i samhället och uppfylla de förväntningar som ställs på honom/henne. När det gäller intersexuella så handlar det då om att passa in i kategorierna man och kvinna. Inom den feministiska diskursen däremot ses de kulturella förväntningarna som ett tryck på individen från samhällets håll som är svårt att stå emot, men som inte tvunget måste efterlevas. Samhällets förväntningar existerar utifrån en specifik kulturell historia och för att förväntningarna ska förändras och bli mer tillåtande krävs att de utmanas.

Heterosexuell-homosexuell

Dessa olika diskurser har olika förhållningssätt till homosexualitet. Inom den medicinska diskursen kopplas heterosexuellt intresse, erektion och orgasm i hop med en fast manlig genusidentitet som är eftersträvansvärd. Genitalier med normalt utseende hänger samman med manlig genusidentitet och heterosexuella förhållanden. För den medicinska diskursen finns det alltså en koppling mellan genusidentitet, sexuell läggning och sexuell funktion. I den feministiska diskursen har man en annan uppfattning som kritiserar den medicinska diskursens syn på avvikelser som rör sexuell läggning eller avvikelse. I denna diskurs kritiseras användandet av heterosexualitet som norm och allt annat som en avvikelse. Förståelsen av kön måste inte bygga på existensen av enbart två kön och begäret måste inte enbart riktas mot det motsatta könet. De olika förhållningssätten visar på olika syn på normalitet. Normer skapas inte utifrån givna sanningarna, utan utifrån ett intresse att legitimera något framför något annat. Normer är heller inget som nödvändigtvis måste följas.

Sexuell funktion och reproduktion

Kvinnor och män betraktas olika i diskurserna och olika vikt läggs vid det faktum huruvida individen kan reproducera sig eller inte. Inom den medicinska diskursen ingår förmågan till reproduktion som en av faktorerna man tar hänsyn till i beslutet om kirurgi eller inte. Har barnet möjlighet till reproduktion i vuxen ålder finns det större möjligheter för ett normalt liv. Det tas även hänsyn till om individen kommer att kunna genomföra ett "normalt" samlag. Den feministiska diskursen lägger inte så stor betoning på reproduktion då den inte anser att det är förmågan till reproduktion som konstituerar en man eller en kvinna. Det finns både män och kvinnor i vårt samhälle som är oförmögna till att få barn, men som trots det betraktas som män och kvinnor. Den anser dessutom att den medicinska världen betraktar det tekniskt enklare att konstruera en funktionell vagina än en funktionell penis. Och menar att det ställs högre krav på en konstruerad penis än på en konstruerad vagina. Detta visar på en sexistisk och heterosexistisk syn på kön och sex enligt den feministiska diskursen.

Kontext och diskurs

De kunskaper som finns om intersexuella är kontextberoende. Den medicinska diskursen är den som intersexuella först kommer i kontakt med på grund av att det är på sjukhuset som det upptäcks. Det är alltså den medicinska diskursens kunskaper om intersexualism som dominerar bedömningar av behandlingen av intersexuella. Den medicinska diskursen står för det första mötet med intersexuella. Kunskaper om intersexuella är i hög grad kontextberoende och de produceras diskursivt. I en medicinsk diskurs ses det bästa för den intersexuella på ett bestämt sätt medan man i den feministiska fokuserar på något annat. Denna studie visar tydligt hur olika diskurser påverkar synen på intersexuella.

Slutdiskussion

Genom de två diskurserna konstrueras olika bilder av intersexuella. Texterna som varit föremål för studien ger olika bilder av kön, genus och sexualitet och visar således på att dessa begrepp är en konstruktion som ser olika ut utifrån vilket synsätt som anläggs. Jag har hämtat texterna från två olika vetenskapliga discipliner. Texterna i sig kan inte sägas beskriva hela omfattningen av sina respektive vetenskapliga discipliner utan fungerar snarare som exempel på hur olika synsätt får konsekvenser för hur begrepp definieras och för vad som anses vara normalt.

Jag ska nu börja med en kortare sammanfattning utifrån uppsatsens syfte och frågeställningar. Mitt syfte med studien har varit undersöka hur intersexualism förmedlas i olika tidskrifter och att analysera de diskurserna som framställs i tre feministiska och tre medicinska tidskrifter utifrån följande frågeställningar: Hur konstrueras bilden av hur kön/genusidentitet skapas i de utvalda artiklarna? Vilka teman går att utläsa i de olika diskurserna och hur bryts de mot varandra? Diskurserna definierar som sagt begrepp olika och från olika håll. Den medicinska diskursens fokuserar på hur genusidentitet skapas och betonar uppfostran och utseendet på genitalierna, det vill säga att passa in i normen. När en människa faller utanför ramen för vad vi betraktar som normalt blir han/hon lidande. Den feministiska diskursens syn på identitets skapande är att det är de kulturellt tillgängliga könskoderna som skapar synen på identiteten som verkar naturliga i vår kultur som den ser ut nu, men att det inte behöver vara på det sättet. Den syn vi har på genus och hur det skapas i dag existerar utifrån en speciell kulturell och politisk historia. Allting som vi vet, allting som vi kan uttrycka med språket, allt runt omkring oss är skapat av en speciell kulturell aktör som har makt att vidmakthålla idéer och koncept.

De teman som finns inom den medicinska diskursen är att det finns en koppling mellan genusidentitet och genitaliernas utseende och att könsuppfostran i väldigt stor utsträckning påverkar genusidentiteten. De teman som finns inom den feministiska diskursen är att kritik mot den binära uppdelningen av kön och genus, av kön som något biologiskt givet och genus som något socialt konstruerat. Denna uppdelning ifrågasätts när det gäller intersexuella då även kön kan vara en konstruktion. Det andra temat inom den feministiska diskursen är kritiken mot normalitetsbegreppet. Inom den feministiska diskursen hävdar man att det är kulturen som avgör vad vi betraktar som normalt och att det inte nödvändigtvis måste innebära att det är något fast och oföränderligt. Behandlingen av intersexuella sker i den kulturella ideologins namn och den kulturella ideologin insisterar på en binär könsuppfattning.

Jag lämnar här den diskursanalytiska metoden för att föra en diskussion om mina egna reflektioner över de analyserade texternas innehåll. Jag tror att de kategorier vi har för världen påverkar vårt sätt att tänka och bemöta människor. Då bemötande av människor och även myndighetsbeslut över människor ingår i det sociala arbetets praktik, anser jag det vara av största vikt att en

diskussion om könsbegreppet förs inom socialarbetarkåren. I det sociala arbetets praktik är det viktigt att socialarbetare inte dömer utifrån givna kategorier.

Diskussionen om intersexuella gör att vi måste ifrågasätta vårt invanda sätt att se på kön och genus. Det faktum att det finns människor som inte naturligt passar in i våra kategorier av kön är störande för oss. Vi vill kunna besvara den störande frågan: "Vad är den här personen, egentligen?". Frågan är irriterande därför att vi på ett så konkret plan märker att de kategorier vi lärt oss att se som naturliga visar sig vara omöjliga att bibehålla och att vi måste revidera vår syn på den binära oppositionen man - kvinna.

De regleringar som omger intersexualism har skapats för att hantera vad som anses vara ett problem. Sexologer och kirurger är övertygade om att de agerar för barnets bästa. Man anser att samhället inte kan låta en individ växa upp som varken kvinna eller man. "Den" skulle inte ha någon tydlig genusidentitet! Samhället kan alltså inte hantera en människa som inte passar in i våra ramar för vad som är normalt. Vi skulle inte veta hur vi skulle förhålla oss till en sådan individ. Vad skulle vi kalla "den"? Hur skulle "den" uppfostras? Vilka kläder skulle "den" ha och skulle hur vi bemöta "den"? Alla dessa frågor visar tydligt hur stor roll vår könstillhörighet spelar och hur förbryllande det är när en människa faller utanför vad vi betraktar som normalt och grundläggande.

Diskussionen om hur intersexuella ska behandlas utgår från olika sätt att se på hur kön och genus skapas. De olika diskurserna har svårt att mötas, de utgår inte bara från olika sätt att se på hur genus skapas utan har även olika sätt att förhålla sig till normalitet och kulturella förväntningar. Diskursanalys utgår från hur vi formar språket och språket formar oss, det både representerar och konstituerar världen. Språket är inte heller konstant utan skapar strukturer som reproduceras och förändras, och förändring av diskurs är ett sätt att förändra världen. Foucault talar om normalisering och menar att normalisering fungerar genom att vissa företeelser och individer definieras som normala, vilket innebär att andra definieras som onormala. När vi använder oss av ordet normalt så lägger vi en särskild betydelse i det. Den betydelse vi lägger i det säger inte bara något om hur vi uppfattar normalt utan genom att försätta använda den betydelsen av ordet konstituerar vi även vad som ses som normalt.

Vår kunskap om saker och ting präglas av sin historiska och kulturella kontext. Kunskap ser olika ut i olika tider och på olika platser i världen. Det finns ingenting som säger att dagens västerländska kunskap är bättre eller mer sann än den kunskap som producerades i andra tider eller den som produceras i andra delar av världen. Vår kunskap känns naturlig för oss eftersom det är det vi betraktar som sant.

Ett exempel på en företeelse som vi förkastar i vår kultur är könsstympling som uttryckligen är förbjudet. I de fall där clitoris opereras på flickor för att den anses vara för stor är paradoxen tydlig - vi förkastar de "icke-västerländska" argument för kvinnlig omskärelse, men frågan är på vilket sätt argumenten för att könsstympla en flicka med 'för stor' clitoris skiljer sig från denna, av läkare, förkastade tron? Även i andra fall av intersexualism handlar det i egentlig bemärkelse om könsstympling, då det inte finns några andra argument för att operera och fastställa könstillhörighet hos intersexuella (eller någon annan individ överhuvudtaget) än just att de ska anpassas till en samhällsnorm. (DN 2001-08-24) De ska passas in i kategorin för vad vi betraktar som normalt i vår kultur.

Den syn på det "normala" vi har i dag existerar utifrån en speciell kulturell och politisk historia och det görs mycket för att bibehålla dem. Intersexualism stör denna ordning. De gränsdragningar vi gör för vad som är normalt har namn som heterosexuella, manlig och kvinnlig och i våra sjukhussalar pojke och flicka. Men dessa kategorier är inte så självklara som de verkar, inte heller är de självklart skapta av naturen.

LITTERATURLISTA

Monografier

Alvesson, Mats, Deetz, Stanley (2000) *Kritisk samhällsvetenskaplig metod*. Lund: Studentlitteratur

Berger, Peter, Luckmann, Thomas (1967) *The social construction of reality*. London: Penguin books

Bjerrum Nielsen, Harriet, Rudberg, Monica (1991) *Historien om flickor och pojkarkönssocialisation i ett utvecklingspsykologiskt perspektiv*. Lund: Studentlitteratur

Bunkholdt, V (1995) *Från födsel till pubertet- om barns psykiska utveckling*. Lund: Studentlitteratur

Burr, V (1995) *"An introduction to social Constructionism"*. New York/London: Routledge.

Butler, Judith (1990), *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity*. London: Routledge

Butler, Judith (1993) *Bodies that matter*. London: Routledge

Dreger Domurat, Alice (1998) *Hermaphrodites and the invention of sex*, London, Havard university press

Fahlgren, S (1999) *"Det sociala livets drama och dess manus- diskursanalys, kön och sociala avvikelser"*. Umeå: Umeå universitet, institutionen för social arbete.

Foucault, Michel (1993) *"Diskursens ordning"*. Stockholm/Stehag: Symposium

Herdt, Gilbert (1994) *Third sex, third gender. Beyond sexual dimorphism in culture and history*. New York: Zone books

Hwang, Philip, Nilsson, Björn (1995) *Utvecklingspsykologi: från foster till vuxen*. Stockholm: Natur och kultur

Kalat, W, James (2001) *Biological Psychology*. Canada: Transcontinental Printing/Interglobe

Kessler, Suzanne (1998) *Lessons from the intersexed*. New Brunswick: Rutgers university press

Rosenberg, Tiina (2002) *Queerfeministisk agenda*. Stockholm: Atlas

Winther Jørgensen, M och Phillips, L (2000) *"Diskursanalys- som teori och metod"*. Lund: Studentlitteratur

Artikelsamling

Sahlin, Ingrid (1999) "Diskurs som sociologisk metod" i Sjöberg Katarina, red.: Mer än kalla fakta. Lund: Studentlitteratur

Tidskriftsartiklar

Hrabovszky, Z.; Hutson, J.M (2002) Surgical treatment of intersex abnormalities: A review, *Surgery*, 131:1, 92-104

Kitzinger, Celia (1999) Intersexuality- deconstructiong the sex/gender binary, *Feminism & Psychology*, 9: 4, 493-498

Morland, Iain(2001) Feminism and Intersexuality a response to Myra J Hirds gender's nature, *Feminist Theory*, 2: 3, 362-366

Wisniewski A.B.; Migeon C.J.; Gearhart J.P.; Rock J.A.; Berkovitz G.D.; Plotnick L.P.; Meyer-Bahlburg H.F.L.; Money J (2001) Congenital Micropenis: Long-Term Medical, Surgical and Psychosexual Follow-Up of Individuals Raised Male or Female, *Hormone Research*, 56:1, 3-11

Tidnings artiklar

Edenheim Sara (2001) Är du tvetydig lilla vän? *Dagens nyheter*, 2001-08-24

Hansson Lena (2000) Barn utan självklart kön mår dåligt , *Svenska Dagbladet*, 2000-04-02

Internet

Intersex Society of North America's hemsida <http://www.isna.com>